

Teachingninja.in

Latest Govt Job updates

Private Job updates

Free Mock tests available

Visit - teachingninja.in

MPSC
Forest Services
Previous Year Paper
(Prelims) 2008

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकदून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बांलपेनने लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी, ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचें बांलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

(ब) प्रश्नपुस्तिकेतील गणिताचे प्रश्न फक्त इंग्रजी भाषेत छापण्यात आले आहेत. इतर प्रश्न, मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आले आहेत. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नांमध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताढून पहावा.

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. त्या प्राप्त गुणांतून त्यांनी उत्तरपत्रिकेत चुकीची उत्तरे नमूद केल्याबद्दल गुण वजा केले जाणार नाहीत.

(8) -----> (कृपया पान उलटवा)

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुराविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारवासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रुपये दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळाणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृद्धापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृद्धापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविसूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरहुदीनुसार कारबाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमूना प्रश्न

प्रश्न.क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

हा प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राम मोहन रॅय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्र.क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “③” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. 201. (1) (2) (3) (4)

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्रीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शार्ड्चे बॉलपेन वापरावे. पेन्सिल वा शार्ड्चे पेन वापरु नये.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे पुष्ट उलटू नये

P.T.O.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. खासी आदिवासींमध्ये _____ कुटुंब पद्धती आढळते.
 (1) मातृसत्ताक (2) पितृसत्ताक (3) संयुक्त (4) विभक्त
 In Khasi tribes, _____ system is found.
 (1) Matriarchal (2) Patriarchal
 (3) Joint Family (4) Divided family

2. π is an :
 (1) Rational number (2) Irrational number
 (3) Imaginary number (4) Integer

3. The total surface area of a cuboid is 148 cm^2 . If the length is 6 cm, the breadth is 4 cm then the height = _____.
 (1) 4 cm (2) 5 cm (3) 10 cm (4) 8 cm

4. Let $A = \{1, 2, 3\}$. The number of subsets of set A is :
 (1) 6 (2) 7 (3) 8 (4) 9

5. If $U = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\}$ is the universal set. $C = \{5, 6, 7, 8\}$ and $D = \{2, 3, 4, 5, 6\}$ are subsets of universal set U . Then $C \cap D'$ is the set :
 (1) {5, 6} (2) {7, 8} (3) {2, 3} (4) {4, 5}

6. A bus travels at the speed of 36 km/hr. How much distance will it travel in 20 seconds ?
 (1) 100 meters (2) 200 meters (3) 300 meters (4) 400 meters

7. The following observations are given
 $2, 3, 4, 3, 4, 5, 2, 4, 2, 3, 4, 6$
 The median is :
 (1) 2 (2) 2.5 (3) 3 (4) 3.5

8. The number of children in a family is given in the following table :

No. of children (x_i)	0	1	2	3	4
No. of families (f_i)	5	8	23	10	4

Then the mean of number of children in a family is :

(1) 2 (2) 4 (3) 5 (4) 23

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

9. From the top of a building 96 m high, the angle of depression of two vehicles on a road at the same level and in the same line with the foot of the building and on the same side of it are x and y where $\tan x = \frac{3}{4}$ and $\tan y = \frac{1}{3}$. Find distance between the vehicles :

(1) 155 m (2) 120 m (3) 150 m (4) 160 m

10. काही काळापूर्वी शास्त्रज्ञांना लडाखमध्ये खालीलपैकी कशाचे साठे सापडले ?

(1) हेलियम (2) प्लुटोनियम (3) थोरियम (4) युरेनियम

Scientists discovered deposits of which of the following in Ladakh recently ?

(1) Helium (2) Plutonium (3) Thorium (4) Uranium

11. एकात्मिक अदिवासी विकास प्रकल्प सन _____ चे सुरुवातीस भारतात कार्य करू लागले.

(1) 1948 (2) 1998 (3) 1978 (4) 1988

The Integrated Tribal Development Project was started functioning in India from

(1) 1948 (2) 1998 (3) 1978 (4) 1988

12. खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्रातील योगदानासाठी महाराष्ट्र शासनाने श्री. आत्माराम भेंडे यांना सप्टेंबर 2007 मध्ये पुरस्कार दिला ?

(1) चित्रपट (2) कला शिक्षण (3) कीर्तन (4) नाटक

Mr. Atmaram Bhende was awarded by the Government of Maharashtra in September 2007 for his contribution in which of the following fields ?

(1) Film (2) Art Teaching (3) Keertan (4) Drama

13. Memory unit in computer is used :

(1) to perform all the arithmetic and logic operations
 (2) to control the transfer of data and information between various units
 (3) memory for storage of data program instruction
 (4) none of the above

14. If $\sin \theta + \frac{9}{29} = 1$ then $\cos \theta =$ _____.

(1) $\frac{20}{29}$ (2) $\frac{20}{21}$ (3) $\frac{21}{29}$ (4) None of these

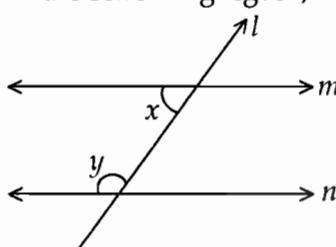
कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

15. जागतिक व्यापार संघटनेच्या (WTO) कार्याची सुरुवात _____ पासून झाली.
 (1) 1994 (2) 1995 (3) 2002 (4) 2003
 WTO has started functioning from early _____.
 (1) 1994 (2) 1995 (3) 2002 (4) 2003

16. कोकणातील खाड्यांचा उत्तर ते दक्षिण असा योग्य तो क्रम निवडा.
 (1) धरमतर, राजापुरी, जयगड, देवगड (2) धरमतर, जयगड, राजापुरी, देवगड
 (3) जयगड, राजापुरी, धरमतर, देवगड (4) देवगड, जयगड, राजापुरी, धरमतर
 Choose the correct sequence of creeks in Konkan from North to South.
 (1) Dharamtar, Rajapuri, Jaigad, Devgad (2) Dharamtar, Jaigad, Rajapuri, Devgad
 (3) Jaigad, Rajapuri, Dharamtar, Devgad (4) Devgad, Jaigad, Rajapuri, Dharamtar

17. खालीलपैकी कोणती आदिवासी जमात ही गुरे राखण्यात विशेषत: म्हशी पाळण्यात अग्रेसर आहे.
 (1) गोंड (2) खाटीक (3) तोडा (4) कुंभार
 Which of the following tribal community is a specialized herder and entirely devoted to buffalo rearing ?
 (1) Gonds (2) Khatiks (3) Todas (4) Kumhar

18. Choose the correct alternative :
 In the following figure, $\angle y = 100^\circ$, $\angle x = 70^\circ$.

Then the statement "line m || line n" is false because :
 (1) $\angle x, \angle y$ are not right angles (2) $\angle x, \angle y$ are not complementary
 (3) $\angle x, \angle y$ are not supplementary (4) $m\angle x \neq m\angle y$

19. फुलेरिन हे कशाचे अपरूप आहे ?
 (1) कार्बन (2) ऑक्सिजन (3) नायट्रोजन (4) फ्लोरीन
 Allotropic form of which of the following is Fullerene ?
 (1) Carbon (2) Oxygen (3) Nitrogen (4) Fluorine

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

20. 2004 - 05 मध्ये देशांतर्गत स्थूल उत्पादनाच्या (GDP) _____ टक्के निर्यात होती.
 (1) 17.1 (2) 15.2 (3) 16.3 (4) 17.3

What was the percentage of export to the GDP in the year 2004 - 05 in the country ?
 (1) 17.1 (2) 15.2 (3) 16.3 (4) 17.3

21. कोणत्या राजकीय पक्षाने पक्षसंघटनेत 33% जागा महिलांकरता राखीव ठेवण्याचा निर्णय घेतला आहे ?
 (1) काँग्रेस (2) भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष (मार्क्सवादी)
 (3) भारतीय जनता पक्ष (4) समाजवादी पक्ष
 Which political party has decided to reserve 33% seats for women in its party organisation ?
 (1) Congress (2) Communist Party of India (Marxist)
 (3) Bhartiya Janata Party (4) Samajwadi Party

22. खालीलपैकी कोणत्या राज्यात रेगूर मृदा आढळत नाही ?
 (1) महाराष्ट्र (2) मध्य प्रदेश
 (3) आंध्र प्रदेश (4) उत्तर प्रदेश

Which of the following State does not have regur soil ?
 (1) Maharashtra (2) Madhya Pradesh
 (3) Andhra Pradesh (4) Uttar Pradesh

23. जवाहर रोजगार योजना _____ वर्षात सुरु झाली.
 (1) 1986 (2) 1989 (3) 1985 (4) 1990
 Jawahar Rozgar Yojana started in the year _____.
 (1) 1986 (2) 1989 (3) 1985 (4) 1990

24. भारतीय संघराज्यात किती घटकराज्ये व केंद्रशासित प्रदेश आहेत ?
 (1) 27 घटकराज्ये आणि 9 केंद्रशासित प्रदेश (2) 26 घटकराज्ये आणि 6 केंद्रशासित प्रदेश
 (3) 28 घटकराज्ये आणि 7 केंद्रशासित प्रदेश (4) 29 घटकराज्ये आणि 8 केंद्रशासित प्रदेश
 How many States and Union Territories are there in the Indian Federal form of Government ?
 (1) 27 States and 9 Union Territories (2) 26 States and 6 Union Territories
 (3) 28 States and 7 Union Territories (4) 29 States and 8 Union Territories

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

25. फाईल ट्रान्स्फर प्रोटोकॉल (एफ टी पी) मध्ये काय करता येते ?

- (1) फक्त डाउनलोडिंग
- (2) फक्त अपलोडिंग
- (3) डाउनलोडिंग तसेच अपलोडिंग
- (4) डाउनलोडिंग नाही आणि अपलोडिंग नाही

What is allowed in File Transfer Protocol (FTP) ?

- (1) Only downloading
- (2) Only uploading
- (3) Downloading as well as uploading
- (4) Neither downloading nor uploading

26. खालीलपैकी कोणता वृक्ष पर्यावरणातील नन्हा वायुचे जमीनीत अभीकरण करू शकतो ?

- (1) आंबा
- (2) बाभूळ
- (3) कडुनिंब
- (4) मोहा

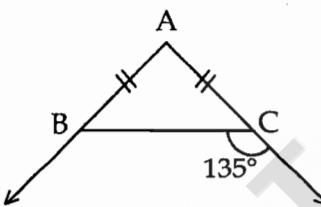
Which of the following tree is capable of fixing atmospheric nitrogen into soil ?

- (1) Mango
- (2) Babul
- (3) Neem
- (4) Mahua

27. A rectangular box is 6 m long, 5 m broad and 7 m high. What is the length of the longest rod that can be kept in it ?

- (1) 15 m
- (2) $\sqrt{110}$ m
- (3) $\sqrt{210}$ m
- (4) $\sqrt{315}$ m

28. Observe the following figure :

What is $m\angle A = ?$

- (1) 45°
- (2) 135°
- (3) 90°
- (4) 15°

29. वनामध्ये मातीचे वाहून जाण्याचे प्रमाण खुल्ल्या जागेच्या तुलनेत असते.

- (1) जास्त
- (2) कमी
- (3) सम
- (4) वरील पैकी कोणतेही नाही

Soil erosion is on forest soil than open areas.

- (1) more
- (2) less
- (3) equal
- (4) none of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

30. If $(x - 2)$ is a factor of polynomial $x^2 - ax + 6$, then the value of 'a' is :

(1) 2 (2) 5 (3) 6 (4) 10

31. A person purchased a F.M. Radio for Rs. 530 and sold it at 25% loss. Then his loss is :

(1) Rs. 75.50 (2) Rs. 107.50 (3) Rs. 112.50 (4) Rs. 132.50

32. Areas of two similar triangles are 64 cm^2 and 36 cm^2 . If one side of larger triangle is 12 cm, then the corresponding side of smaller triangle is _____.

(1) 8 cm (2) 6 cm (3) 9 cm (4) 12 cm

33. The fourth proportional to 3, 12, 7 is :

(1) 36 (2) 28 (3) 15 (4) 19

34. इ.स. _____ मध्ये एका घटनादुरुस्तीनुसार 'धर्मनिरपेक्ष' आणि 'समाजवादी' या दोन संज्ञा राज्यघटनेच्या प्रस्तावनेत समाविष्ट करण्यात आल्या.

(1) 1972 (2) 1973 (3) 1974 (4) 1976

The terms 'Secular' and 'Socialist' were added to the Preamble of the Constitution by a constitutional amendment in the year _____.

(1) 1972 (2) 1973 (3) 1974 (4) 1976

35. भारतीय नियोजन आयोगाचे अध्यक्ष _____ हे आहेत.

(1) राष्ट्रपती	(2) पंतप्रधान
(3) गृहमंत्री	(4) अर्थमंत्री

The Chairman of Planning Commission of India is _____.

(1) President	(2) Prime Minister
(3) Home Minister	(4) Finance Minister

36. "वर्ल्ड वार्ल्डलाइफ फंड" (WWF) हा सन _____ मध्ये सुरु करण्यात आला.

(1) 1940 (2) 1950 (3) 1955 (4) 1960

"World Wildlife Fund" was launched in the year :

(1) 1940 (2) 1950 (3) 1955 (4) 1960

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

37. राष्ट्रपती खालीलपैकी कोणाला स्वतःच्या अधिकारात काढून टाकू शकत नाहीत ?

(1) महान्यायवादी (2) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती
 (3) केंद्रीय लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष (4) राज्यपाल

Who of the following cannot be removed from office by the President by using his own authority ?

(1) Attorney-General (2) Judge of the Supreme Court
 (3) Chairman of the U.P.S.C. (4) Governor

38. विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या प्रगतीमुळे :

(अ) जुन्या सामाजिक मूल्य पद्धतीची पुनर्रचना झाली नाही
 (ब) नवीन संस्कृती, उत्पादने आणि सेवांची निर्मिती झाली
 (क) दलणवळणाची साधने, छंद आणि जीवन पद्धती बदलली
 (1) अ आणि ब बरोबर (2) ब आणि क बरोबर
 (3) अ आणि क बरोबर (4) अ, ब आणि क बरोबर

Scientific and technological development has :

(A) not restructured the older social value system
 (B) created new cultures, new variety of products and services
 (C) changed ways of communication, hobbies and life style
 (1) A and B are correct (2) B and C are correct
 (3) A and C are correct (4) A, B and C are correct

39. A salesman is paid 6% commission on the total sales and additional incentive at 4% on the excess of sales over Rs. 10,000. Then the total earning on the sales of Rs. 21,000 is :

(1) Rs. 1,000 (2) Rs. 1,260 (3) Rs. 1700 (4) Rs. 440

40. कृत्रिम उपग्रहात उर्जा मिळवण्यासाठी _____ चा वापर करतात.

(1) सोलार सेल (2) बॅटरी (3) जनरेटर (4) यापैकी कोणतेही नाही

To obtain energy in artificial satellite _____ are used.

(1) solar cell (2) battery (3) generator (4) none of these

41. दुय्यम (सेकंडरी) इंद्रधनुष्यात सर्वात बाहेरचा रंग कोणता ?

(1) तांबडा (2) जांभळा (3) निळा (4) हिरवा

Which is the outermost colour in Secondary Rainbow ?

(1) Red (2) Violet (3) Blue (4) Green

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

42. खालीलपैकी कोणाचा उल्लेख घटनेच्या 15 व्या अनुच्छेदात नाही ?

(1) अनुसूचित जाती (2) अनुसूचित जमाती
(3) अल्पसंख्यांक (4) मुले

Which one of the following has not been mentioned in article 15 of the Constitution ?

44. In a class of 40 pupils, 6 passed the examination with a first class. Then the percentage of pupils who passed with a first class is :

(1) 24% (2) 4% (3) 10% (4) 15%

45. नायट्रोजन ऑक्साईड सहन करणारी वनस्पती _____ आहे.

(1) आंबा (2) वड (3) संत्रा (4) नाशपती

The plant tolerant to Nitrogen oxide is _____.

(1) Mango (2) Banyan (3) Orange (4) Pear

46. The volume of a right circular cone with radius 7 cm and height 24 cm = _____.

$$\left(\pi = \frac{22}{7} \right)$$

(1) 1232 cm³ (2) 3696 cm³ (3) 1176 cm³ (4) None of these

48. Given two concentric circles of radii 5 cms and 4 cms. Then the length of chord of larger circle which touches the other is _____.
(1) 6 cms (2) 9 cms (3) 20 cms (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

49. The diagonals of $\square ABCD$ intersect each other at P. If $AB = 5$, $AP = 4$, $BP = 6$, $CP = 6$, $DP = 9$ then $DC = \underline{\hspace{2cm}}$.

(1) 7 (2) 8 (3) 10 (4) 7.5

50. सन 2001 मधील नंदुरबार जिल्ह्यातील एकूण लोकसंख्येपैकी, अनुसुचित जमातीच्या लोकसंख्येचे शेकडा प्रमाण होते.

(1) 65.00% (2) 56.50% (3) 65.50% (4) 50.65%

Percentage of scheduled tribes in Nandurbar district to the total population in the year 2001 was $\underline{\hspace{2cm}}$.

(1) 65.00% (2) 56.50% (3) 65.50% (4) 50.65%

51. The quadratic equation $m + \frac{4}{m} = -4$ has the solution :

(1) $m = 2, 1$ (2) $m = -2, -2$ (3) $m = 4, 2$ (4) $m = -4, 1$

52. If θ is an acute angle, then the equation $\tan \theta = 2 \sin \theta$ gives the value of θ as $\underline{\hspace{2cm}}$.

(1) 0° or 30° (2) 0° or 60° (3) 0° or 45° (4) None of these

53. In trapezium PQRS, side $PQ \parallel$ side SR , $\angle P = 45^\circ$, $\angle Q = 30^\circ$. If $PS = 6\sqrt{2}$, $SR = 8$ then $PQ = \underline{\hspace{2cm}}$.

(1) $20 + \sqrt{3}$ (2) $20\sqrt{3}$ (3) $14 + 6\sqrt{3}$ (4) $14\sqrt{3}$

54. Broadly flow charts are classified into $\underline{\hspace{2cm}}$ categories.

(1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5

55. $\underline{\hspace{2cm}}$ यांनी हैद्राबाद या संस्थानी राज्याच्या मुक्ती संग्रामात महत्वाची भूमिका बजावली.

(1) स्वामी श्रद्धानंद (2) स्वामी रामानंद
(3) स्वामी स्वरूपानंद (4) स्वामी विवेकानंद

$\underline{\hspace{2cm}}$ played a significant role in the freedom struggle of the princely state Hyderabad.

(1) Swami Shraddhanand (2) Swami Ramanand
(3) Swami Swaroopanand (4) Swami Vivekanand

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

56. If the sets $U = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$ and $A = \{1, 3, 5\}$, then (A') is the set :

(1) {1, 2, 3} (2) {4, 5, 6} (3) {2, 4, 6} (4) {1, 3, 5}

57. खालीलपैकी कोणते बंदर भारताच्या पश्चिम किनाऱ्यावर नाही ?

(1) मुंबई (2) कांडला (3) मंगलोर (4) तुतीकोरीन

Which of these Port is not situated on the Western Coast of India ?

(1) Mumbai (2) Kandla (3) Mangalore (4) Tuticorin

58. Side of an equilateral triangle is 8 cms. Find the side of an equilateral triangle whose area is twice the area of the first triangle :

(1) 16 cms (2) 12 cms (3) $8\sqrt{2}$ cms (4) 8 cms

59. A tree is broken due to storm and the broken part bends so that the top of the tree touches the ground making an angle of 60° with the ground. The distance from the foot of the tree to the point where the top touches the ground is 20 m, then the height of the tree is

(1) $20\sqrt{3}$ m (2) $20 + \sqrt{3}$ m
 (3) $20(2 + \sqrt{3})$ m (4) $20(1 + \sqrt{3})$ m

60. The value of $\tan 10^\circ \cdot \tan 25^\circ \cdot \tan 65^\circ \cdot \tan 80^\circ$ is :

(1) 0 (2) 1 (3) -1 (4) $\frac{1}{2}$

61. Two numbers are in the ratio 2 : 3. If 5 is added to each term then the ratio becomes 5 : 7, then the numbers are :

(1) 7 and 8 (2) 10 and 21 (3) 20 and 30 (4) 14 and 15

62. महाराष्ट्राच्या लोकसंख्येपैकी किती टक्के लोकसंख्या मुंबईच्या गलिच्छ वस्त्यात (slums) राहातात ?

(1) 2% (2) 4% (3) 6% (4) 9%

What percentage of Maharashtra's population live in slums of Greater Mumbai ?

(1) 2% (2) 4% (3) 6% (4) 9%

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

63. _____ हे महाराष्ट्रातील खान्या पाण्याचे सरोवर आहे.

(1) चिल्का (2) कोलेरु (3) लोणार (4) सांभर

_____ Salt Lake is located in Maharashtra.

(1) Chilka (2) Coleru (3) Lonar (4) Sambhar

64. The set $\{x \mid x \text{ is a factor of } 50\}$ is :

(1) empty set (2) finite set (3) infinite set (4) none of these

65. A person paid Rs. 1,800 as the simple interest after 5 years at the rate of 9% per year on a loan. Then the borrowed amount on loan is :

(1) Rs. 3,000 (2) Rs. 4,000 (3) Rs. 5,000 (4) Rs. 6,000

66. $\sqrt{\frac{1 + \cos A}{1 - \cos A}} = \text{_____}.$

(1) cosec A + cot A (2) sec A + tan A
(3) cos A + sin A (4) sec A + cosec A

67. स्वातंत्र्यपूर्व काळात आदिम जाती सेवक संघाची स्थापना कोणी केली ?

(1) ठक्कार बाप्पा (2) गोविंद कर्वे (3) महात्मा फुले (4) जयप्रकाश नारायण

In pre-Independence period, who established the tribal welfare and cultural society ?

(1) Thakkar Bappa (2) Govind Karve
(3) Mahatma Phule (4) Jaiprakash Narayan

68. If the N observations (numbers) are arranged either in ascending or in descending order of magnitudes and if N is odd then median is :

(1) $\left(\frac{N}{2}\right)^{\text{th}}$ term (2) $\left(\frac{N+1}{2}\right)^{\text{th}}$ term
(3) $\left(\frac{N-1}{2}\right)^{\text{th}}$ term (4) $\left(\frac{1}{N}\right)^{\text{th}}$ term

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

70. औद्योगिक वसाहतीमध्ये सल्फरडायऑक्साईड (SO_2) चे प्रमाण _____ इतके असायला पाहिजे.
 (1) $5000 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$ (2) $2000 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$ (3) $1000 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$ (4) $1500 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$

The permissible concentration of sulphur dioxide (SO_2) in industrial area is _____.
 (1) $5000 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$ (2) $2000 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$ (3) $1000 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$ (4) $1500 \text{ } \mu\text{g}/\text{m}^3$

71. भिल्ल, गवित, धानका, पावरा, हुबळा, कोलाम, तडवी कोरकु, हे _____ विभागात आढळणारे आदिवासी समुदाय आहेत.

(1) सह्याद्री (2) सातपुडा (3) गोंडवण (4) कोकण

Bhilla, Gavit, Dhanka, Pawra, Hubla, Kolam, Tadwi, Korku are tribal communities found in _____ area.

(1) Sahyadri (2) Satpuda (3) Gondvan (4) Konkan

72. Mean of a set of observations is the value which :

- (1) occurs most frequently
- (2) divides observation into two parts
- (3) is a representation of a whole group
- (4) is the sum of observations

Read the statements :

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

74. 'भाषावार प्रांतरचनेचा विचार करण्यासाठी स्थापन झालेल्या समितीचे (1948) _____ हे प्रमुख होते.

(1) न्या. दर (2) न्या. छागला
 (3) न्या. चंद्रचूड (4) न्या. धर्माधिकारी

The 'Linguistic Provinces Commission' (1948) was headed by _____.

(1) Justice Dar (2) Justice Chagla
 (3) Justice Chandrachud (4) Justice Dharmadhikari

75. मालाची विक्री आणि खरेदी, इंटरनेटवर _____ याद्वारे केली जाते.

(1) ई-मेल (2) ई-कॉर्मर्स (3) ई-बैंकिंग (4) ई-चॅट

The selling and purchasing of goods on internet is done by :

(1) e-mail (2) e-commerce (3) e-banking (4) e-chat

76. $(1 - \cos\theta) (\cosec\theta + \cot\theta) = \dots$

(1) 1 (2) $\cos \theta$ (3) $\sin \theta$ (4) 0

77. If a and b are any rational numbers and m and n are positive integers, then $(a^m)^n = \dots$

(1) $a^{m/n}$ (2) $a^{n/m}$ (3) a^{m-n} (4) $a^{m \times n}$

78. The solution of linear equation $\frac{x}{2} + \frac{2x}{5} - \frac{x}{3} = \frac{17}{30}$ is :

(1) $x = 1$ (2) $x = 2$ (3) $x = 3$ (4) $x = 5$

79. खालीलपैकी कोणती जोडी चुकीची आहे?

(1) 'अ' जीवनसत्त्व - रातआंधळेपणा (2) 'ब' जीवनसत्त्व - त्वचा रोग
 (3) 'क' जीवनसत्त्व - स्कर्फी (4) 'ड' जीवनसत्त्व - नपुंसकत्व

Which of the following is not correctly matched ?

(1) Vitamin A - Night Blindness (2) Vitamin B - Skin Diseases
 (3) Vitamin C - Scurvy (4) Vitamin D - Sterility

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

80. A toy is in the form of a cone mounted on a hemi-sphere of a diameter 7 cms. The total height of the toy is 14.5 cms then volume of toy is _____. (Take $\pi = \frac{22}{7}$)

(1) 213 cm^3 (2) 231 cm^3 (3) 230 cm^3 (4) None of these

81. A hollow hemisphere of radius 50 cm is painted from innerside at the rate of 10 paise/cm². Find the expense. (Take $\pi = 3.14$)

(1) Rs. 1,550 (2) Rs. 1,560 (3) Rs. 1,570 (4) Rs. 1,580

82. जगातील सर्वात विषारी मासा कोणता ?

(1) स्नेक मॅकरल (2) वायपर फिश (3) स्टोन फिश (4) बॅन्डेड रेनबो फिश

Which is the most poisonous fish in the world ?

(1) Snake Mackerel (2) Viper Fish
(3) Stone Fish (4) Banded Rainbow Fish

83. The mode of a set of observations is the value which :

(1) occurs most frequently
(2) is central
(3) is between maximum and minimum
(4) none of the above

84. Any positive integer is divisible by 8 if and only if the integer formed by its last _____ digits is divisible by 8.

(1) One (2) Two (3) Three (4) None of these

85. A rectangular sheet of paper 22 cms long and 12 cms broad can be curved around its length or breadth to form two different right circular cylinders. Find the difference between their volumes :

(1) 200 cm^3 (2) 211 cm^3 (3) 210 cm^3 (4) 201 cm^3

86. खालीलपैकी कुठल्या आदिवासी जमाती महाराष्ट्रात आढळतात.

(1) मुंडा, खोंड, भूमीज, उरॉन (2) भिल्ल, गोंड, कोलाम, कातकरी
(3) बैगा, बोरो, चेंचू, कोया (4) संथाल, कोल, गारो, लेपचा

Which of the following tribal communities are found in Maharashtra ?

(1) Munda, Khond, Bhumis, Uraon (2) Bhilla, Gond, Kolam, Katkari
(3) Baiga, Boro, Chenchu, Khoya (4) Santhal, Kola, Garo, Lepcha

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

87. The difference between the largest and the smallest number in the data is called the :
 (1) class intervals (2) range (3) class limit (4) class width

88. _____ या लग्नपद्धतीमध्ये स्त्री एकाच वेळेस अनेक पुरुषांशी लग्न करते.
 (1) मोनोगॉमी (2) पॉलीअॅन्ड्री (3) इलोपमेंट (4) फ्रॅटरनल पॉलीअॅन्ड्री
 In _____ a female marries several males at the same time.
 (1) Monogamy (2) Polyandry
 (3) Elopement (4) Fraternal Polyandry

89. From the following data :
 15, 14, 19, 15, 14, 15, 16, 14, 15, 18, 14, 19, 15, 17, 20.
 Find the mode.
 (1) 5 (2) 15 (3) 17 (4) 7

90. पांडव लेणी _____ च्या जवळ आहेत.
 (1) नासिक (2) औरंगाबाद (3) वेरुळ (4) मुंबई
 Pandav Caves are situated near _____.
 (1) Nasik (2) Aurangabad (3) Verul (4) Mumbai

91. वाघा सीमेचे नाव बदलून ते आता काय झाले आहे?
 (1) अमृतसर सीमा (2) अटटारी सीमा
 (3) बाहिद सीमा (4) जालंधर सीमा
 The Wagah Border is now called as :
 (1) Amritsar Border (2) Attari Border
 (3) Bahid Border (4) Jalandhar Border

92. The product of 7^{-2} and $7^{3/4}$ is :
 (1) $7^{\frac{-3}{2}}$ (2) $7^{\frac{-6}{4}}$ (3) $7^{\frac{-5}{4}}$ (4) $7^{\frac{-7}{2}}$

93. \square ABCD is a trapezium. $\text{seg } AD \parallel \text{seg } PQ \parallel \text{seg } BC$. A-P-B and D-Q-C. If AP=10, PB=12 and DC=33 then DQ= _____.
 (1) 15 (2) 12 (3) 16.5 (4) 13

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

94. The volume of a right circular cylinder with radius one metre and height one metre is :
 (1) greater than 3 m^3 (2) less than 3 m^3
 (3) greater than 4 m^3 (4) greater than 1 m^3 but less than 2 m^3

95. In ΔABC , $\angle ABC = 120^\circ$, $AB = 10 \text{ cm}$, then the altitude on side BC is of length _____.
 (1) 5 cm (2) $5\sqrt{3}$ cm (3) $5\sqrt{2}$ cm (4) $5\sqrt{5}$ cm

96. 9 (नऊ) डिसेंबर 1946 रोजी भारतीय घटना समितीच्या पहिल्या अधिवेशनात उद्दिष्टांचा ठराव कोणी मांडला ?
 (1) डॉ. राजेन्द्र प्रसाद (2) महात्मा गांधी
 (3) पंडित नेहरु (4) राजगोपालाचारी

Who introduced the 'Objective Resolution' in the first session of the Indian Constituent Assembly on 09th December 1946 ?

(1) Dr. Rajendra Prasad (2) Mahatma Gandhi
 (3) Pandit Nehru (4) Rajagopalachary

97. सन 2007 - 08 च्या अंदाजपत्रकानुसार कर मुक्तीची मर्यादा महिलांसाठी _____ होती.
 (1) 1,45,000 रु. (2) 1,35,000 रु. (3) 1,55,000 रु. (4) 1,10,000 रु.

According to Budget 2007 - 08, the tax exempted income limit for women was

(1) Rs. 1,45,000 (2) Rs. 1,35,000 (3) Rs. 1,55,000 (4) Rs. 1,10,000

98. अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन कोणत्या शहरात भरवले जाणार आहे ?
 (1) सांगली (2) सातारा (3) सोलापूर (4) कोल्हापूर
 In which city is the Akhil Bharatiya Marathi Sahitya Sammelan is to be held ?
 (1) Sangli (2) Satara (3) Solapur (4) Kolhapur

99. In a ΔABC , $\sin \frac{A+B}{2}$ has value equal to _____.
 (1) $\sin \frac{C}{2}$ (2) $\cos \frac{C}{2}$ (3) $\tan \frac{C}{2}$ (4) None of these

100. In a data, 10 numbers are arranged in increasing order. If the 7th entry is increased by 4, then the median is increased by :
 (1) 0 (2) 4 (3) 6 (4) 5

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

101. नेरी (NERI) म्हणजे :

(1) राष्ट्रीय पर्यावरण संशोधन संस्था (2) नैसर्गिक ऊर्जा संशोधन संस्था

(3) राष्ट्रीय इकॉलॉजी संशोधन संस्था (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

NERI stands for :

- (1) National Environmental Research Institute
- (2) National Energy Research Institute
- (3) National Ecological Research Institute
- (4) None of the above

102. A rectangular vessel of dimensions 20 cms by 16 cms by 11 cms is full of water. This water is poured into a conical vessel, the radius of whose base is 10 cms. If the conical vessel is completely filled, find its height :

(1) 33.6 cms (2) 33.5 cms (3) 30.5 cms (4) 20 cms

103. आदिवासी जमातीतील सर्वात व्यस्क व्यक्तीस काय संबोधले जाते?

(1) प्रधान (2) जमात प्रमुख (3) सरपंच (4) पढारी

The oldest person in tribal community is recognised as :

(1) Pradhan (2) Clinal head (3) Sarpanch (4) Leader

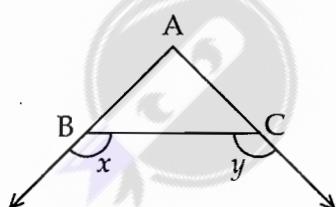
104. 5 सप्टेंबर हा दिवस म्हणन साजरा केला जातो.

(1) यनो दिवस (2) बालक दिवस (3) पर्यटन दिवस (4) शिक्षक दिवस

September 5th is celebrated as

(1) UNO Day (2) Children's Day (3) Tourism Day (4) Teacher's Day

105. In the adjoining figure, $x > y$. Then which of the following statements is true?

(1) Side AB < Side AC (2) Side AB = Side AC
(3) Side AB > Side AC (4) Cannot say

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

106. खालीलपैकी कोणी ट्रान्जीस्टरचा शोध लावला नाही ?

(1) बार्डिन (2) ब्रॅट्टन (3) शॉकले (4) रुदरफोर्ड

Among the following, who has not discovered transistor ?

(1) Bardeen (2) Brattain (3) Schokley (4) Rutherford

107. राज्य गुन्हे अन्वेषण शाखेच्या 'महाराष्ट्रातील गुन्हे' या सप्टेंबर 2007 मध्ये प्रकाशित अहवालानुसार महाराष्ट्रातील कोणत्या शहरात गुन्ह्यांचे प्रमाण सर्वात जास्त आहे ?

(1) पुणे (2) कोल्हापूर (3) मुंबई (4) नागपूर

Which city is having the highest crime rate in Maharashtra as per the State CID's report - 'Crime in Maharashtra' published in September 2007 ?

(1) Pune (2) Kolhapur (3) Mumbai (4) Nagpur

108. शिंग्रवाहक पदार्थामध्ये विशिष्ट (क्रिटिकल) तपमानाच्याखाली किती रोधकता असते ?

(1) अगणित (2) शून्य (3) फार कमी (4) फार जास्त

What is resistivity of superconducting material below critical temperature ?

(1) infinity (2) zero (3) very low (4) very high

109. दोन्ही पक्षाच्या सहमतीने होणाऱ्या आदिवासी विवाहास _____ म्हणतात.

(1) पकडणे (2) पळविणे (3) राजी खुशी (4) विकत घेणे

The marriage by mutual consent is called as _____ in tribal community.

(1) Capture (2) Elopement (3) Raji-Khushi (4) Purchase

110. If $x = \log_a M$ and $y = \log_a N$, then the product MN is :

(1) $MN = a^{xy}$ (2) $MN = a^{x+y}$ (3) $MN = a^{x-y}$ (4) $MN = a^{x/y}$

111. An ink container of cylindrical shape is filled with upto 91%. Ball pen refills of length 12 cms and inner diameter 2 mm are filled upto 84% length. If the height and radius of the ink container are 14 cms and 6 cms respectively, find the number of refills that can be filled with this ink :

(1) 4500 refills (2) 4525 refills (3) 4550 refills (4) 5450 refills

112. The sum of a Rational and an Irrational number is _____.

(1) A Rational number (2) An Irrational number
(3) An Integer (4) A whole number

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

113. इंटरनेट मधील संगणक हे :

- (1) एकाच प्रकारचे असले पाहिजेत
- (2) देशाच्या एकाच इंटरनेट सर्वरशी जोडण्यास पात्र पाहिजेत
- (3) कोअॅक्सीअल केबल कनेक्टरने जोडणारे असावेत
- (4) एकच प्रोटोकॉल वापरणारे असावेत

Computers on the internet must :

- (1) be of the same type
- (2) be able to connect to one internet server for the country
- (3) connect to a coaxial cable connector
- (4) use the same protocol

114. 'ऑसिड रेन' हे खालीलपैकी कशामुळे होते ?

(1) कार्बन डाय ऑक्साईड	(2) सल्फर डाय ऑक्साईड
(3) नायट्रोजन डाय ऑक्साईड	(4) कार्बन मोनॉक्साईड

The phenomenon of 'Acid Rain' is due to emission of _____.

(1) Carbon dioxide	(2) Sulphur dioxide
(3) Nitrogen dioxide	(4) Carbon monoxide

115. मॉडेम कोणत्या प्रकारचे साधन आहे ?

(1) इनपुट	(2) आऊटपुट
(3) इनपुट/आऊटपुट	(4) यापैकी कोणतेही नाही

Which type of device the modem is ?

(1) Input	(2) Output
(3) Input/Output	(4) None of the above

116. ΔABC is an isosceles triangle with $\angle C = 90^\circ$. If $\square ABPQ$ is a square then the ratio A ($\square ABPQ$) : A (ΔABC) = _____.

(1) 1 : 4	(2) 8 : 3	(3) 3 : 8	(4) 4 : 1
-----------	-----------	-----------	-----------

117. A solid metallic right circular cylinder of radius 30 cm and height 6 cm is melted to make solid spheres of radius 3 cm each. The number of spheres formed = _____.

(1) 200	(2) 150	(3) 300	(4) None of these
---------	---------	---------	-------------------

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

118. जल प्रदूषणाचे प्रमुख कारण कोणते?

(1) औद्योगिक व शहरी कचरा	(2) धरणांची निर्मिती
(3) घरगुती कचरा	(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

The primary source of water pollution is :

(1) Industrial and Urban Waste	(2) Dams Construction
(3) Household Waste	(4) None of the above

119. प्राथमिक शिक्षणाच्या सार्वत्रिकीकरणाच्या केंद्र व राज्य सरकार पुरस्कृत योजनेचे नाव काय आहे?

(1) सर्व भारत अभियान	(2) सर्व शिक्षा अभियान
(3) समर्थ भारत अभियान	(4) बाल शिक्षा अभियान

What is the name of the scheme launched jointly by the Centre and States to universalise elementary education ?

(1) Sarva Bharat Abhiyan	(2) Sarva Shiksha Abhiyan
(3) Samarth Bharat Abhiyan	(4) Bal Shiksha Abhiyan

120. In ΔPQR , seg $MN \parallel$ side QR , $P-M-Q$ and $P-N-R$. seg MN divides ΔPQR into two parts equal in area. If $PM = 4$ then $PQ = \underline{\hspace{2cm}}$.

(1) 6	(2) 7	(3) $4\sqrt{2}$	(4) $6\sqrt{2}$
-------	-------	-----------------	-----------------

121. 10 व्या पंचवार्षिक योजनेत स्थूल देशी उत्पादन (GDP) सरासरी $\underline{\hspace{2cm}}$ टक्के ठेवण्याचे उद्दिष्ट होते.

(1) 7.8	(2) 8.0	(3) 9.1	(4) 9.4
---------	---------	---------	---------

10th Five Year Plan aims to achieving an average growth rate of $\underline{\hspace{2cm}}$ percentage in the GDP.

(1) 7.8	(2) 8.0	(3) 9.1	(4) 9.4
---------	---------	---------	---------

122. If a and b are any rational numbers and m and n are positive integers. $m > n$ and $a \neq 0$ then $a^m \div a^n = \underline{\hspace{2cm}}$.

(1) a^{n-m}	(2) $\frac{1}{a^{n-m}}$	(3) $\frac{1}{a^{m-n}}$	(4) a^{m-n}
---------------	-------------------------	-------------------------	---------------

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

123. खासास आदिवासी _____ या भागामध्ये आढळतात.

The Khasas tribes are found in _____.

(1) Central Himalayan Region (2) Eastern Himalayan Region
(3) Western Himalayan Region (4) Southern Himalayan Region

124. The point of concurrence of the altitudes of a triangle is called :

(1) Centroid (2) Incentre (3) Orthocentre (4) Circumcentre

125. If $\tan \theta = \frac{2x(x+1)}{2x+1}$ then $\cos \theta$ is _____.

$$\begin{array}{ll}
 (1) \quad \frac{2x+1}{2x^2-2x+1} & (2) \quad \frac{2x-1}{2x^2+2x+1} \\
 (3) \quad \frac{2x-1}{2x^2+2x-1} & (4) \quad \frac{2x+1}{2x^2+2x+1}
 \end{array}$$

126. मांजरा, वर्धा, वैनगंगा या कोणत्या मुख्य नदीच्या उपनद्या आहेत?

Manjara, Wardha, Wainganga are the tributaries of _____ river.

(1) Godavari (2) Krishna (3) Cauvery (4) Mahanadi

127. Twenty years ago, my age was $\frac{1}{3}$ rd of what it is now. My present age is :

(1) 66 years (2) 30 years (3) 33 years (4) 36 years

128. If 2 percent of a number is 12, then the number is :

(1) 24 (2) 200 (3) 120 (4) 600

129. The solution of the simultaneous equations $4x + 2y = 20$; $5x - 2y = 7$ is :

(1) $(4, 2)$ (2) $(3, 4)$ (3) $(5, -2)$ (4) $(7, 20)$

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

130. The total surface area of a solid metallic sphere is 1256 cm^2 . It is melted and recast into solid right circular cones of radius 2.5 cm and height 8 cm. What is the number of cones recast ? (Take $\pi = 3.14$)

निम्नतर्वर्णक हा सकल्पना _____ प्राक्रिया दर्शवत.

(1) उदारीकरण (2) खाजगीकरण
 (3) जागतिकीकरण (4) राष्ट्रीयीकरण

The term **disinvestment** is used to indicate the process of _____.

(1) Liberalisation	(2) Privatisation
(3) Globalisation	(4) Nationalisation

132. महाराष्ट्र सरकारने ऑक्टोबर 2007 मध्ये, विदर्भातील शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांमागील कारणे शोधण्यासाठी कोणाची नियुक्ती केली?

(1) एम्.एस्. स्वामिनाथन (2) नरेंद्र जाधव
(3) व्ही. करियन (4) भालचंद्र मुण्गोकर

Who was appointed in October 2007 by the Government of Maharashtra to probe the causes behind farmers' suicides in Vidarbha ?

(1) M.S. Swaminathan (2) Narendra Jadhav
(3) V. Kurien (4) Bhalchandra Mungekar

133. बँकेत धनादेशाचे वाचन करण्यासाठी कोणते उपकरण वापरतात ?

(1) ओ सी आर (2) एम आय सी आर (3) ओ एम आर (4) एन एम आर

Which device is used in banks for reading cheque ?

(1) OCR (2) MICR (3) OMR (4) NMR

134. खालीलपैकी कोणता संगणकीकरणाचा तोटा नाही?

(1) ई-बैंकिंग (2) संगणक व्यवस्थाएँ

(3) हॅकिंग (4) गळे आणि अपहार

Which of the following is not disadvantage of computerisation?

(1) e-banking (2) computer addiction

(3) hacking (4) crimes and frauds

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

135. The value of $\frac{3 \sin 62^\circ}{\cos 28^\circ} - \frac{\sec 42^\circ}{\operatorname{cosec} 48^\circ}$ is _____.

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 0

136. कर्नल वसंत वेणुगोपाल यांना कोणता सन्मान मरणोत्तर देण्यात आला?

(1) अशोक चक्र (2) कीर्ती चक्र (3) वीर चक्र (4) परम विशिष्ट सेवा पदक

Which award was posthumously given to Colonel Vasant Venugopal?

(1) Ashoka Chakra (2) Kirti Chakra
(3) Veer Chakra (4) Param Vishisht Seva Medal

137. The radius of sphere is 10 cm. Then its surface area is _____. ($\pi = 3.14$)

(1) 624 cm^2 (2) 612 cm^2 (3) 1256 cm^2 (4) 628 cm^2

138. The logarithm of a number to the same base is :

(1) 0 (2) 1 (3) ∞ (4) None of the above

139. खालीलपैकी कोणते बरोबर लिहिले नाही?

(1) ए एस एल व्ही - अॅडव्हान्स्ड सॅटेलाईट लॉच व्हेईकल.
(2) पी एस एल व्ही - पोलर सॅटेलाईट लॉच व्हेईकल.
(3) जी एस एल व्ही - जिओस्टेशनरी सॅटेलाईट लॉच व्हेईकल.
(4) व्ही एच आर आर - व्हेरी हाय रिजोलूशन रेडिओमीटर.

Which of the following is not correctly written?

(1) ASLV - Advanced Satellite Launch Vehicle.
(2) PSLV - Polar Satellite Launch Vehicle.
(3) GSLV - Geostationary Satellite Launch Vehicle.
(4) VHRR - Very High Resolution Radiometer.

140. दुसऱ्या पंचवार्षिक योजनेचे मुख्य उद्दिष्ट _____ होते.

(1) औद्योगिक वृद्धी (2) शेतीची वृद्धी
(3) शिक्षणाची वृद्धी (4) रोजगार वृद्धी

The main objective of the Second Five Year Plan was :

(1) Industrial Growth (2) Agricultural Growth
(3) Educational Growth (4) Employment Growth

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

141. व्यापारी बँकांनी शेतीला केलेल्या कर्जपुरवठ्याचा हिस्सा _____ या काळात 69.8% एवढा होता.

(1) 2000 - 2001 (2) 2004 - 2005 (3) 2005 - 2006 (4) 2006 - 2007

Commercial banks contributed 69.8% in total credit flow to agriculture during _____

(1) 2000 - 2001 (2) 2004 - 2005 (3) 2005 - 2006 (4) 2006 - 2007

142. The Highest Common Factor (H.C.F.) of $36x^2$ and $45x$ is :

(1) $3x$ (2) $6x$ (3) $9x$ (4) $36x^2$

143. आदिवासी जमातीमध्ये बालमृत्युला कारणीभूत असलेले प्रमुख कारण कोणते ?

(1) आंतर्जातीय विवाह (2) कुपोषण (3) रोगांचा प्रार्दुभाव (4) नष्ट होणारे जंगल

The main reason behind the child death in tribal community is :

(1) Intercaste Marriage (2) Malnutrition
(3) Incidence of Diseases (4) Reduction in Forest area

144. _____ ची स्थापना महात्मा जोतिराव फुले यांनी 1873 मध्ये केली.

(1) सत्यशोधक समाज (2) आर्य समाज
(3) परमहंस सभा (4) रामकृष्ण मिशन

Mahatma Jotirao Phule established _____ in 1873.

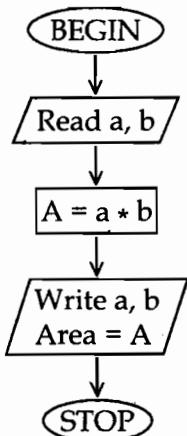
(1) Satyashodhak Samaj (2) Arya Samaj
(3) Paramhams Sabha (4) Ramkrishna Mission

145. A journey takes 5 hours, if the speed of the bus is 48 km/hr. Then the time required for the same journey, when the speed of the bus at 40 km/hr, is :

(1) 6 hours (2) 7 hours (3) 8 hours (4) 9 hours

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

146. Read the following Flow-chart :

This Flow-chart is for calculating :

- (1) Area of the circle
- (2) Area of the rectangle
- (3) Volume of the sphere
- (4) Volume of the cube

147. साने गुरुजीनी प्रामुख्याने _____ या भागातील शेतकरी वर्ग संघटित करण्याचा प्रयत्न केला.

- (1) कोकण
- (2) मराठवाडा
- (3) खानदेश
- (4) विदर्भ

Sane Guruji made efforts to organise the peasants community particularly in _____ area.

- (1) Konkan
- (2) Marathwada
- (3) Khandesh
- (4) Vidarbha

148. खालीलपैकी कोणाकरता नगरपालिकांमधे जागांचे आरक्षण ठेवण्याचे राज्यांना बंधनकारक नाही ?

(1) महिला	(2) अनुसूचित जाती
(3) अनुसूचित जमाती	(4) मागासवर्गीय नागरिक

It is not mandatory for states to reserve seats in Municipalities for one of the following. Choose the right option.

(1) Women	(2) Scheduled Castes
(3) Scheduled Tribes	(4) Citizens of Backward Class

149. खाली दिलेल्या आदिवासी जमातीतील कोणती जमात द्रविडीयन कुळातील आहे?

- (1) कोळी
- (2) बोडो
- (3) खासी
- (4) गोंड

The tribals belonging to Dravidian family is represented by :

- (1) Kolis
- (2) Bodos
- (3) Khasis
- (4) Gonds

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

150. The value of $\sin 35^\circ \cdot \sin 55^\circ - \cos 35^\circ \cdot \cos 55^\circ$ is :

(1) 0 (2) 1 (3) -1 (4) None of these

151. पहिल्या पंचवार्षिक योजनेच्या काळात सामुहिक विकास योजनेचा _____ हा विकासाचा मुख्य घटक होता.

(1) आदिवासी विकास खंड (2) विकास खंड/संवर्ग
(3) लघु शेतकरी विकास (4) शेतमजूर विकास

During the First Five Year Plan, under Group Development Projects _____ was a major unit of development.

(1) Tribal Development Block (2) Development Block
(3) Small Farmers Development (4) Agricultural Labour Development

152. कोणत्याही भौगोलिक प्रदेशात वातावरणाचा समतोल राखण्यासाठी भौगोलिक क्षेत्राच्या _____ क्षेत्र वनाखाली असणे गरजेचे आहे.

(1) 22 टक्के (2) 33 टक्के (3) 10 टक्के (4) 40 टक्के

To maintain ecological balance, out of total geographical area _____ area must be under the forest cover.

(1) 22 per cent (2) 33 per cent (3) 10 per cent (4) 40 per cent

153. ग्रामीण भागात गरीबांचे महत्वाचे लाकूड म्हणून कोणत्या वृक्षास संबोधतात ?

(1) जांभूळ (2) आंबा (3) मोहा (4) बांबू

Poor man's timber is the name of which of the following ?

(1) Jamun (2) Mango (3) Mahua (4) Bamboo

154. खालीलपैकी कोणता नेता 'हिंदु महासभे'शी संलग्न नव्हता ?

(1) बालमुकुंद (2) लाला लजपत राय
(3) पं. मदन मोहन मालवीय (4) स्वामी श्रद्धानन्द

Which one of the following leaders was not associated with the 'Hindu Mahasabha' ?

(1) Bal Mukund (2) Lala Lajpat Rai
(3) Pt. Madan Mohan Malaviya (4) Swami Shraddhanand

155. From the top of a building 30 m high, the measure of the angle of elevation of the top of a tower was 30° and from the bottom of the building the measure of the angle of elevation was found to be 60° . Find the height of the tower :

(1) 45 m (2) 40 m (3) $15\sqrt{3}$ m (4) $30\sqrt{3}$ m

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

156. पर्यावरणात शिसे या धातुचे प्रदूषण कशामुळे जास्त प्रमाणात होते?

In environment, which of the following causes more lead metal pollution ?

(1) Motor and Heavy Vehicles	(2) Thermal Power Station
(3) Coal Mines	(4) Pulp and Paper Industry

157. If $\frac{a}{b+c} = \frac{b}{c+a} = \frac{c}{a+b}$ and $a+b+c \neq 0$ then each ratio is equal to :

(1) $\frac{1}{2}$ (2) 2 (3) 0 (4) 3

158. The compound interest on Rs. 700 at the rate of 10% per year for two years is :

(1) Rs. 70 (2) Rs. 140 (3) Rs. 147 (4) Rs. 247

159. The part of the computer where the processing is done is :

(1) CPU (2) Control Unit (3) Processor (4) Register Unit

160. खालीलपैकी कोणता ई-मेल संदेशाचा (मेसेजचा) मूलभूत घटक नाही?

(1) न्यूजग्रुप (2) मेसेज (3) सिग्निचर (4) हेडर

Which of the following is not basic element of E-mail message ?

(1) Newsgroup (2) Message (3) Signature (4) Header

161. खालीलपैकी कोणाची नियुक्ती राज्यपाल करतात ?

Who of the following is appointed by the Governor ?

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

162. आदिवासी विकास हा स्वतंत्र विभाग _____ मध्ये स्थापन करण्यात आला.

(1) 1983 (2) 1975 (3) 1990 (4) 1988

An independent department for Tribal Development was established in the year :

(1) 1983 (2) 1975 (3) 1990 (4) 1988

163. How many times a wheel of diameter 105 cm rotate in covering a distance of 330 metres ? (Take $\pi = \frac{22}{7}$)

(1) 10 revolutions (2) 100 revolutions
(3) 1000 revolutions (4) None of these

164. A sector containing an angle of 90° is cut from a circle of radius 42 cm and folded into a

cone. Find the radius of the base of the cone. ($\pi = \frac{22}{7}$)

(1) 10.5 cm (2) 21 cm (3) 10 cm (4) 20 cm

165. If $4A$ and $11A$ are acute angles and $\tan 11A = \cot 4A$, then $A =$ _____ .

(1) 44 (2) $\frac{11}{4}$ (3) 6 (4) $\frac{4}{11}$

166. _____ पंचवार्षिक योजनेत दारिद्र्य निर्मुलनास प्राधान्य देण्यात आले.

(1) पहिल्या (2) दुसऱ्या (3) तिसऱ्या (4) पाचव्या

In _____ Five Year Plan, priority was given to remove poverty.

(1) 1st (2) 2nd (3) 3rd (4) 5th

167. In ΔTPQ , $\angle T = 65^\circ$, $\angle P = 95^\circ$. State which of the following statements is true :

(1) $PQ < TP < TQ$ (2) $PQ < TQ < TP$
(3) $TQ < TP < PQ$ (4) $TP < PQ < TQ$

168. निसर्गात आढळणाऱ्या वनस्पती व प्राण्यांच्या विविधतेला काय म्हणून संबोधले जाते ?

(1) जैविक विविधता (2) विविधता
(3) वेगळेपणा (4) नैसर्गिक वेगळेपणा

The diversity of flora and fauna in nature is referred as :

(1) Biodiversity (2) Variation
(3) Separation (4) Environmental differences

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

169. व्ही एस एस आर @ यु एस सी . ओ आर जी या इंटरनेट अँड्रेसचा डोमेन कोड काय ?

(1) व्ही एस एस आर @ यु एस सी (2) व्ही एस एस आर
 (3) व्ही एस एस आर .ओ आर जी (4) ओ आर जी

What is the domain code in the internet address - VSSR@USC.org

(1) VSSR@USC (2) VSSR (3) VSSR.org (4) org

170. Hard disk of the computer is :

(1) direct access storage device
 (2) sequential access storage device
 (3) rarely used with micro computers
 (4) both (1) and (2)

171. खालीलपैकी कोणते कवक पाव बनवण्यासाठी वापरतात ?

(1) यीस्ट (2) म्यूकर (3) बॅक्टेरीया (4) पेनिसिलियम

Which of the following fungi is used in making bread ?

(1) Yeast (2) Mucur (3) Bacteria (4) Penicillium

172. A sphere of radius 5 cms is placed on a cylindrical vessel of base radius 4 cms. Then the volume of the part of the sphere which will be inside the cylinder is :

(1) $\frac{50}{3}\pi \text{ cm}^3$ (2) $\frac{52}{3}\pi \text{ cm}^3$ (3) $\frac{52}{3}\pi \text{ cm}$ (4) $\frac{52}{3}\pi \text{ cm}^2$

173. खालीलपैकी कोणता प्रदेश खनिजांचे भांडार म्हणून ओळखला जातो ?

(1) माळवा पठार (2) दख्खन पठार
 (3) छोटा नागपूर पठार (4) या पैकी कोणताही नाही

Which of the following is known as the storehouse of mineral resources ?

(1) Malva Plateau (2) Deccan Plateau
 (3) Chota Nagpur Plateau (4) None of the above

174. भारताने कोणत्या प्रकारच्या शासन पद्धतीची स्वीकृती केली आहे ?

(1) अध्यक्षीय शासन पद्धती (2) संसदीय शासन पद्धती
 (3) राजेशाही शासन पद्धती (4) वरीलपैकी कोणतीही नाही

What type of government is accepted by India ?

(1) Presidential form of government (2) Parliamentary form of government
 (3) Monarchical form of government (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

175. महाराष्ट्रात कोणत्या ठिकाणी सर्वात जास्त पाऊस पडतो?

(1) अलिबाग (2) माथेरान (3) आंबोली (4) सांताक्रूझ

Which place receives maximum rainfall in Maharashtra?

(1) Alibag (2) Matheran (3) Amboli (4) Santacruze

176. लेझर तंत्रज्ञान _____ डिस्कमध्ये वापरतात.

(1) कॉन्सेन्ट्रीक (2) फ्लॉपी (3) हार्ड (4) ऑप्टिकल

_____ disks use laser technology.

(1) Concentric (2) Floppy (3) Hard (4) Optical

177. If the length of the perpendicular from the centre of a circle on a chord of length 12 is 8, then the radius of the circle is _____.

(1) 10 (2) 20 (3) 5 (4) $3\sqrt{2}$

178. If $\sin \theta$ and $\cos \theta$ are roots of the equation $px^2 - qx + r = 0$, then p, q, r satisfies the relation :

(1) $p^2 - q^2 + 2pr = 0$	(2) $p^2 + q^2 + 2pr = 0$
(3) $p^2 - q^2 - 2pr = 0$	(4) $p^2 + r^2 + 2pq = 0$

179. If the observations in the data are in ascending or descending order, then the data is called :

(1) Arrayed data
(2) Primary data
(3) Secondary data
(4) All are true

180. ब्रिटनमध्ये मानव व प्राण्याचा संयुक्त गर्भ प्रयोगशाळेत विकसित करण्याची परवानगी देण्यात आली आहे. अशा गर्भाला काय म्हणतात?

(1) सायब्रोड (2) हायब्रोड (3) जीनोम (4) क्लोन

In United Kingdom, development of human-animal embryo in laboratory has been allowed. What is such embryo called?

(1) Cybrid (2) Hybrid (3) Genome (4) Clone

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

181. आदिवासीमध्ये घटस्फोटाला _____ कारणीभूत आहे.

(1) गरिबी (2) शोषण (3) बालविवाह (4) आरोग्य

The _____ is responsible for divorce in tribals.

(1) Poverty (2) Exploitation (3) Child Marriage (4) Health

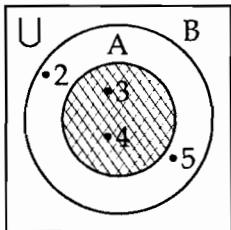
182. _____ यांचा वेदोक्त प्रकरणाशी संबंध होता.

(1) विठ्ठल रामजी शिंदे (2) छत्रपती शाहू महाराज
(3) भीमराव रामजी आंबेडकर (4) कर्मवीर भाऊराव पाटील

Vedokta-Episode was related with _____.

(1) Vitthal Ramji Shinde (2) Chhatrapati Shahu Maharaj
(3) Bhimrao Ramji Ambedkar (4) Karmaveer Bhaurao Patil

183.

If the sets $A = \{3, 4\}$ and $B = \{2, 3, 4, 5\}$, then the shaded area in the venn diagram shows :

(1) $A \cup B = A$ (2) $A \cap B = A$ (3) $A \cup B = B$ (4) $A \cap B = B$

184. A man at a distance of 30 metres from a building makes an angle of elevation of 60° with the top of the building. The height of the building is _____.

(1) $15\sqrt{3}$ (2) 15 (3) $30\sqrt{3}$ (4) $10\sqrt{3}$

185. महाराष्ट्रातील _____ जिल्ह्यात मान्सून (मोसमी) वरे आढळतात.

(1) लातूर (2) पुणे (3) सिंधुदुर्ग (4) औरंगाबाद

Monsoon forests are found in _____ district of Maharashtra.

(1) Latur (2) Pune (3) Sindhudurga (4) Aurangabad

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

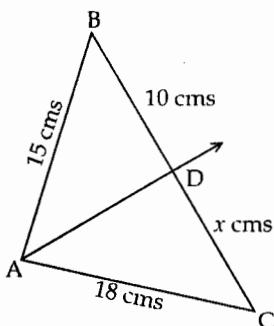
186. 1976 साली भारतीय राज्यघटनेच्या सरनाम्यात कोणत्या दोन शब्दांची भर घातली आहे?

(1) समाजवादी, संघराज्य	(2) समाजवादी, धर्मनिरपेक्ष
(3) प्रजासत्ताक, गणराज्य	(4) धर्मनिरपेक्ष, गणराज्य

Which two words were added to the preamble of the Indian Constitution in the year 1976 ?

(1) Socialism, Federal	(2) Socialist, Secular
(3) Democratic, Republic	(4) Secular, Republic

187.

In the figure, ray AD is the angle bisector of $\angle BAC$ of $\triangle ABC$ then $x = \underline{\hspace{2cm}}$.

(1) $x = 8$ cms	(2) $x = 15$ cms	(3) $x = 5$ cms	(4) $x = 12$ cms
-----------------	------------------	-----------------	------------------

188. In any triangle, sum of medians is $\underline{\hspace{2cm}}$.

(1) less than perimeter of triangle	(2) greater than perimeter of triangle
(3) equal to the perimeter of triangle	(4) none of these

189. भारतीय राज्यघटनेत सुरुवातीस किती कलमे होती.

(1) 393 कलमे	(2) 394 कलमे	(3) 395 कलमे	(4) 396 कलमे
--------------	--------------	--------------	--------------

How many articles were there originally in the Constitution of India ?

(1) 393 Articles	(2) 394 Articles	(3) 395 Articles	(4) 396 Articles
------------------	------------------	------------------	------------------

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

190. If the selling price (s.p.) of an article is less than its cost price (c.p.), then the loss is :

(1) $c.p. + s.p. = \text{loss}$ (2) $c.p. + \text{loss} = s.p.$
 (3) $\text{loss} = c.p. - s.p.$ (4) $s.p. - \text{loss} = c.p.$

191. _____ हे मराठीतले पहिले वृत्तपत्र होय.

(1) केसरी (2) प्रभाकर (3) सुधारक (4) दर्पण

_____ was the first Marathi Newspaper.

(1) Kesari (2) Prabhakar (3) Sudharak (4) Darpan

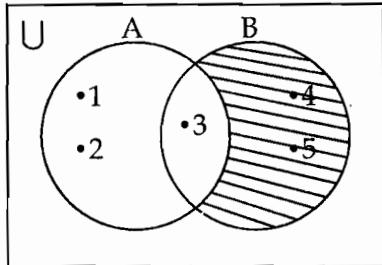
192. गिर सिंह प्रकल्प भारतातील कोणत्या _____ राज्यामध्ये आहे?

(1) आसाम (2) उत्तर प्रदेश (3) गुजरात (4) राजस्थान

Gir Lion Project is located in which State of India ?

(1) Assam (2) Uttar Pradesh (3) Gujarat (4) Rajasthan

193.

In the given Venn diagram, the shaded set is :

(1) $B - A$ (2) $A - B$ (3) $A + B$ (4) B

194. In $\square PQRS$, M and N are points on diagonal QS such that $PM \perp QS$ and $RN \perp QS$. If $PM = 10 \text{ cm}$, $RN = 15 \text{ cm}$ and $A(\Delta PQS) = 100 \text{ cm}^2$ then $A(\Delta QRS) = \text{_____}$.

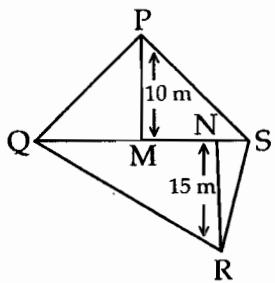
(1) 150 cm^2 (2) 225 cm^2 (3) 250 cm^2 (4) None of these

195. The solution of the linear equation $\frac{Y-1}{3} = \frac{Y}{5}$ is _____.

(1) $\frac{2}{3}$ (2) $\frac{3}{2}$ (3) $-\frac{5}{2}$ (4) $\frac{5}{2}$

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

196.

In figure Area of $\Delta PQS = 100 \text{ cm}^2$ then Area of ΔQSR is :

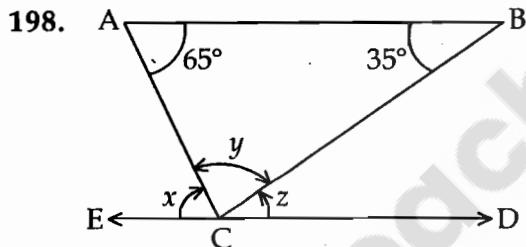
(1) 150 cm^2 (2) 150 cm^3 (3) 144 cm^2 (4) 225 cm^2

197. भारतीय सर्वोच्च न्यायालयात किती न्यायाधिकारी नेमणूक केली जाते ?

(1) 09 (2) 13 (3) 17 (4) 26

How many judges are appointed in the Supreme Court of India ?

(1) 09 (2) 13 (3) 17 (4) 26

In the figure measures of two angles are given. If $ED \parallel$ Seg. AB and $E - C - D$ then, values of x, y, z are :

(1) $65^\circ, 35^\circ, 100^\circ$ (2) $35^\circ, 65^\circ, 100^\circ$ (3) $65^\circ, 80^\circ, 35^\circ$ (4) $35^\circ, 80^\circ, 65^\circ$

199. If 10 is added to four times a certain number the result is 5 less than five times the number. The number is :

(1) 10 (2) 15 (3) 20 (4) 25

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

200. माणसांच्या गतिविधींमुळे पर्यावरणात होणारा प्रदूषणाचा प्रकार कोणता?

(1) दुर्यम प्रदूषण	(2) प्राथमिक प्रदूषण
(3) मानवी प्रदूषण	(4) अप्रत्यक्ष प्रदूषण

he pollutants which are released into environment directly as a result of human activity are known as :

(1) Secondary Pollutants	(2) Primary Pollutants
(3) Human Pollutants	(4) Indirect Pollutants

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

